Náučný chodník Malá a Veľká Skalka

Kraj:	Trenčiansky
Okres:	Trenčín
Geomorfologická jednotka:	Považské podolie
Geologická jednotka:	neogénna panva
Chránené územie:	prírodná pamiatka Opatovská jaskyňa
Prístup:	bus zastávka Skalka nad Váhom, pútnický kostol
Východisko:	(Trenčín,) kostol Malá Skalka
Trasa:	(Trenčín:) kostol Malá Skalka – Priepasť (347 m n. m.) – kláštor Veľká Skalka – nivou Váhu – kostol Malá Skalka
Dĺžka, prevýšenie:	2,7 km, prevýšenie 120 m
Čas prechodu:	1,5 h
Počet zastávok:	8
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, kultúrno-historické

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2013

Aktuálny stav: Informačné panely sú v pomerne dobrom stave. Chodník je dobre značený v teréne.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Beňadik, n. f., Mariánske nám. 2, 911 01 Trenčín, tel. 0910 842 824 (sprievodca)

Poznámka: Odporúčame spojiť s návštevou kláštora Veľká Skalka, ktorý je na trase náučného chodníka.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný na terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Zamarovce. Obec v najsevernejšom cípe Trenčianskej kotliny v Považskom podolí, bezprostredne nadväzujúca na intravilán Trenčína, juhozápadne pod vápencovým masívom Pliešky – Priepasť – Skalka s pútnickým areálom Skalka (samostatné heslo nižšie). Prvá písomná zmienka je z roku 1208. Patrila starej zemianskej rodine Zamarovských, z ktorej pochádza autor literatúry faktu, venujúcej sa najstarším dejinám ľudstva, Vojtech Zamarovský. Po rodine Zamarovských zostal v obci klasicistický kaštieľ z 1. polovice 19. storočia a aj zrúcaniny jeho predchodcu v hornej časti obce. Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom, vinohradníctvom (najsevernejšie položené územie Slovenska, kde sa urodilo hrozno), chovom domácich zvierat, tkáčstvom, krajčírstvom a kováčstvom. Okolo roku 1632 sa sem z Čiech prisťahovali novokrstneci – habáni, zruční keramikári. Od 19. storočia tu bola tehelňa, v ktorej ručnú výrobu tehly a škridly postupne mechanizovali. V rokoch 1972 – 1990 bola obec časťou mesta Trenčín.

Skalka nad Váhom. Obec v Považskom podolí (na styku Ilavskej kotliny a Bielokarpatského podhoria) severne od Trenčína a aj masívu Pliešky – Priepasť – Skalka s pútnickým areálom Skalka (samostatné heslo nižšie). Vznikla v roku 1973 zlúčením obcí Skala, Skalská Nová Ves a Újazd. V minulosti patrila Nitrianskemu biskupstvu a od roku 1224 benediktínskemu opátstvu. Od roku 1644 sa jej majiteľmi stali jezuiti a niekoľko zemianskych rodín. Vápencový masív Pliešky – Priepasť – Skalka (max. 347 m n. m.) je geomorfologickým protipólom trenčianskeho hradného brala a tvorí tak druhú stranu Trenčianskej brány, v ktorej sa stýkajú Trenčianska kotlina a Ilavská kotlina.

Skalka pri Trenčíne. Jedno z najstarších pútnických miest na Slovensku, ležiace v Považskom podolí v extraviláne mesta Trenčín severozápadne od jeho centra pri štátnej ceste 507 medzi obcami Zamarovce a Skalka nad Váhom. Jeho história siaha do 11. storočia a súvisí so životom svätých Andreja-Svorada a Beňadika, ktorí tu žili. Tvoria ho dva objekty: kostol sv. Andreja-Svorada a Beňadika na tzv. **Malej Skalke** a tzv. **kláštor Veľká Skalka** – pozostatky benediktínskeho opátstva založeného nitrianskym biskupom Jakubom v roku 1224. Nachádza sa v ňom aj **Benediktova** (Beňadikova) **jaskyňa**, v ktorej na prelome 10. a 11. storočia žili ako pustovníci sv. Svorad a Beňadik. Prvým známym opátom na Skalke bol rehoľník Pavel. V ranom stredoveku bol kláštor významným duchovným strediskom severozápadného Uhorska. V roku 1528 po dobytí Trenčianskeho hradu cisárske vojská benediktínov zo Skalky rozohnali, kláštor obsadili a opevnili. Opätovný rozvoj Veľkej Skalky nastal v roku 1645 s príchodom jezuitov, ktorí postupne obnovili kláštorný komplex a hospodársky život v okolí. Po zrušení jezuitského rádu v roku 1773 začal kláštor pustnúť. Po roku 1989 sa začali rekonštrukčné práce na obnove celého komplexu. Jeho jednotlivé stavebné prvky sú národnými kultúrnymi pamiatkami. Pre verejnosť je kláštor Veľká Skalka prístupný sezónne (apríl –

október) a obmedzene (nie denne).

Kostol svätých Andreja-Svorada a Beňadika na Malej Skalke. Pútnicky chrám na vápencovom brale medzi Zamarovcami a Skalkou nad Váhom na mieste románskeho kostolíka, postaveného okolo roku 1208 na pamiatku sv. Beňadika, ktorého tu podľa povesti v roku 1033 zhodili zlodeji do Váhu, pretože si mysleli, že počíta zlaté dukáty. Pustovník však počítal oriešky, ktorými sa živil počas pôstu. Po rokoch z Váhu vytiahli jeho telo neporušené. Roku 1520 dal na mieste pôvodného kostolíka vybudovať kaplnku ku cti sv. Doroty Juraj Thurzo, starý otec neskoršieho palatína Juraja Thurzu. Jej úpravami vznikol v 18. storočí súčasný dvojvežový barokový kostolík. Po zrušení rehole chátrajúci kostol vďaka cirkevným hodnostárom z Nitry a Trenčína a zbierkam v roku 1924 obnovili. Hlavný oltár zdobia sochy sv. Svorada a Beňadika. V roku 2016 bol kostol vyhlásený za diecéznu svätyňu Nitrianskeho biskupstva.

Prírodná pamiatka Opatovská jaskyňa. Chránené územie v Považskom podolí severne od Trenčína v masíve Skalka vyhlásené v roku 1994 na ochranu jaskyne verejnosti voľne prístupnej za účelom zotavenia a poznávania jej prírodných a historických hodnôt. Ide o fluviokrasovo-koróznu jaskyňu dlhú 75 m. Nazýva sa aj Jaskyňa nad cestou 1 a 2. V okolí je viacero podobných menších jaskýň, o. i. **Benediktova jaskyňa** (Jaskyňa na Skalke), dlhá 60 m.

Prírodná rezervácia Zamarovské jamy. Chránené územie v Považskom podolí severne od Trenčína na nive na pravej strane Váhu vyhlásené v roku 1984 na ochranu rastlinstva a živočíšstva bývalých štrkových jám, ktoré predstavujú zazemňovaciu sukcesnú sériu malých vodných nádrží a významný biotop močiarneho a vodného vtáctva.

Považské podolie. Pretiahnutá zníženina pozdĺž stredného toku Váhu severovýchod-juhozápadného smeru medzi Žilinou a Novým Mestom nad Váhom, obklopená najmä pohoriami: na západe Bielymi Karpatmi, na severozápade až severe Javorníkmi, na východe Súľovskými vrchmi a Strážovskými vrchmi a na juhu krátkymi úsekmi Považského Inovca, Podunajskej pahorkatiny, Malých Karpát a Myjavskej pahorkatiny. Územie leží vo výške zhruba 200 – 500 m n. m. (max. Dielec 572 m pri Hornom Moštenci). Podolie sa člení na tri kotliny (Trenčiansku, Ilavskú a Bytčiansku) s rovinným až členitým pahorkatinným reliéfom nivy a terás Váhu (hliny, piesky, štrky, niekde s pokrovom spraše) a náplavových kužeľov jeho prítokov (štrky, skelet) a dva podhorské regióny so silno členitým pahorkatinným (pod Bielymi Karpatmi medzi Bzincami pod Javorinou a Tuchyňou) až vrchovinným (v oblasti Sverepca medzi Súľovskými vrchmi a Javorníkmi) reliéfom najmä bradlového pásma (ílovce, pieskovce, sliene, zlepence, vápence) na kontakte so susednými pohoriami. Územie patrí do teplej (na juhu) a mierne teplej klimatickej oblasti (na severe), je takmer odlesnené a prevažuje v ňom orná pôda.

Názvy informačných panelov

1. Náučný chodník Malá a Veľká Skalka
2. Živočíšstvo
3. Rastlinstvo
4. Geografia
5. Rajhrad
6. Geológia
7. Veľká Skalka
8. Malá Skalka

Opatovská jaskyňa
(Jaskyňa nad cestou)
230 m n. m.
verejnosti voľne prístupná jaskyňa

MAPPY.COM